

990406-1

Všeobecně se uznává, že k různým technickým pracím nemají lidé stejnou schopnost, stejný „fortel“; někteří jsou dovednější a jiní méně dovední. Ještě zřetelnější to je v záležitostech sportovních výkonů nebo dokonce uměleckých výtvorů. Všude se vysoce oceňují špičkové výkony. Týká se to ovšem nejenom výkonů, ale také schopností k nim, což má zvláštní důležitost všude tam, kde hodnocení není a nemá (nesmí) být záležitostí obecného vkusu, soudu průměrných nebo dokonce hlasování. Tak např. odbornost ochutnávačů vín může být poměřována jen navzájem, ale nemůže být dost dobře kontrolována nebo korigována ze strany méně znalých a zvláště méně chuťově a čichově „talentovaných“ (leđa pouze nepřimo, třeba že lze kontrolovat jejich odhad původu nebo stáří vína, neboť existuje v tom ohledu nějaká evidence, nezávislá na věci kvality, apod.). Vynikajícím houslistou se nemůže stát kdokoli, kdo se rozhodne tomu věnovat, ale předpokladem je mimořádně dobrý sluch (pokud možno absolutní, ale přinejmenším rozeznávající i velmi nepatrné odchylky od správného tónu). To je však jen technická stránka věci; rozhodující je ovšem smysl pro skladbu, pro hudbu vůbec, pro hudební výra, styl atd. atd. A to vše platí ovšem mimo jiné také pro smysl mravní (který je třeba odlišovat od respektu k morálce, která nemusí vždy odpovídat probudilému a vnímavému mravnímu „citu“), pro smysl politický a zejména pro smysl pro pravdu a pravdivost.

(Písek, 990406-1.)